

Museum In 't Houten Huis

Museum voor het Schermereiland

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

1. Bestuur, organisatie en samenwerking

- 1.1 Samenstelling bestuur
- 1.2 Samenstelling personeel
- 1.3 Bestuursvergaderingen.
- 1.4 Contact met de gemeente Alkmaar
- 1.5 Stichting Vrienden van het Museum
- 1.6 Stichting Beheer voormalig Wees- en Armenhuis De Rijp
- 1.7 Samenwerking in Coöperatiefonds en met Alkmaarders op de Kaart.
- 1.8 Samenwerking met de Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland'.
- 1.9 Fondsenwerving in 2019.

2. Tentoonstellingen en daarmee samenhangende activiteiten

- 2.1 Tentoonstellingen in de grote zaal
- 2.2 Tentoonstellingen in de galerij
- 2.3 Tentoonstelling in raadhuis Graft

3. Educatieve projecten & Omgevingseducatie

- 3.1 Educatieproject basisscholen
- 3.2 Kindermiddagen
- 3.3 Museumjeugduniversiteit

4. Objectenbeheer

- 4.1 Aanwinsten: beleid en resultaat
- 4.2 Restauraties

5. Museumboot Maria-Lijntje

6. Bezoekersaantallen

- 6.1 Bezoekersaantallen uitgesplitst per jaar
- 6.2 Gebruik van de museumjaarkaart
- 6.3 Museum-website www.houtenhuis.nl
- 6.4 Museumwinkel en boekenmarkt

7. Financieel jaarverslag

8. Vrijwilligers

- 8.1 Vrijwilligers Museum In 't Houten Huis
- 8.2 Gastdames en –heren van het raadhuis van Graft
- 8.3 Vrijwilligers museumboot Maria-Lijntje
- 8.4 Diverse taken
- 8.5 Commissie Educatie
- 8.6 Uitje vrijwilligers

1. Bestuur, organisatie en samenwerking

1.1 Samenstelling bestuur (per 31-12-2019)

Voorzitter:

De heer Aldert Pilkes

Secretaris:

Mevrouw Neeltje Blokdijk-Pilkes

Penningmeester:

Mevrouw Anneke Eggers

Leden:

De heer A.J.N. (Jan) Deckwitz

De heer Pieter Floore

Mevrouw Margreet Hekelaar

De heer F.J. (Frits) Lieman

De heer Merijn Schapelhouman

De bestuursvergaderingen werden bijgewoond door:

De heer Erik Luik, beheerder/conservator m.i.v. 1 januari 2019, heeft alle bestuursvergaderingen bijgewoond.

1.2 Samenstelling personeel (per 31-12-2019)

Vanaf 1 maart 2018 is Susan Bos als medewerker beheer en behoud in dienst voor 18 uur per week. Ingaande 1 maart 2019 is haar contract omgezet in een contract voor onbepaalde tijd.

Vanaf 1 november 2018 is Erik Luik als beheerder/conservator in dienst voor 30 uur per week.

Ingaande 1 november 2019 is zijn contract omgezet in een contract voor onbepaalde tijd.

1.3 Bestuursvergaderingen

Het bestuur heeft dit verslagjaar 11 keer vergaderd.

Onderwerpen die de aandacht vroegen waren:

- Het behoud en beheer van de collectie voorwerpen van de Gemeente Alkmaar;
- De daadwerkelijke samenwerking met het Stedelijk Museum en de Archeologische Dienst van onze gemeente bij tentoonstellingen zoals Slibaardewerk ;
- De speelgoedcollectie met tentoonstellingsmogelijkheden en depot-capaciteit ;
- Onderzoek inzake herkomst collectieonderdelen (verzoek van o.a. het NIOD);
- Het verder inrichten en verhuizen van objecten naar het extra depot ;
- Het inwerken van de medewerker behoud en beheer;
- De tentoonstellingsagenda met de bijbehorende exposities voor het museum en het Grafter Raadhuis;
- De samenwerking met de VVV Graft-De Rijk en de Oudheidkundige Vereniging Het Schermereiland met o.a. registratiesysteem, depotmogelijkheden en de uitgave van Gebouwd in de Rijk als onderwerpen ;
- Schenkingen en aankopen – de wens een (volledig) tegeltableau met afbeelding Walvisvaart te verwerven
- Samenwerking met de Stichting Jan Boon inzake behoud en beheer van de collectie en de tentoonstellingen in het Walhuis;
- Alkmaarders Op De Kaart, met Gijsbert Fontein Verschuur en het Noord-Hollands kanaal ;
- De openstelling en het verruimen hiervan bij het museum en het Grafter Raadhuis;
- De Maria-Lijntje, onderhoud en vaartochten in 2019;
- Het samenwerkingsverband met Het Scheepvaartmuseum met o.a. de gastcolleges;
- Het beleidsplan en het realiseren van de gestelde doelen middels het bijbehorende werkplan;

- De Walvisweken tijdens de zomerweken in samenwerking met het Scheepvaartmuseum in Amsterdam;
- Educatieve activiteiten;
- Opstellen en goedkeuren jaarverslag en jaarrekening ;
- De continuïteit in en zorgen aangaande de financiële situatie – o.a. opstellen bedrijfsplan – benchmark andere musea;
- Het documenteren, behoud en beheer van de collectie met Adlib en de gewenste transitie naar het systeem Memorix (in samenwerking met Regionaal Archief Alkmaar) ;
- Noodzakelijk restauraties collectie onderdelen (prenten/kaarten in vaste opstelling) en de voortgang restauratie van het staand horloge ;
- De continuïteit in de gegevensopslag door middel van een Shared Drive;
- De ICT- capaciteit van onze server;
- De gevolgen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en het opstellen van een Privacy-protocol;
- Het onderhoud van het gebouw en opstellen waaronder het tuinonderhoud, schilderwerk, de lekkage in de kelder, de noodverlichting, brandalarm, isdn-lijnen en riolering ;
- Transitie naar Led verlichting, het toegangssysteem (camera-systeem) en het alarmsysteem ;
- Opties om extra ruimte te creëren bij het Museum ;
- De publieksenquête en de werving van meer bezoekers ;
- De fondsenwerving voor restauraties, aankopen, educatieve activiteiten en voor de slib tentoonstelling en de tentoonstelling 75 jaar Bevrijding ;
- Kleurrijk De Rijk : invulling programma en samenwerking culturele partners / horeca .

1.4 Contact met de gemeente Alkmaar.

Na de gemeentelijke fusie Alkmaar-Schermer-Graft-De Rijk (vanaf 1 januari 2015), verliep het contact met de gemeente Alkmaar in belangrijke mate via de ambtenaar Culturele Zaken mevrouw E. Bokhove. Daarnaast is er regulier overleg geweest met de wethouder de heer C. Braak (vanaf 1-6- 2018). De gespreksonderwerpen waren :

- het behoud en beheer van de gemeentelijke collectie in beide dependances en daarbij specifiek de brandweercollectie ;
- de speelgoedcollectie van het Stedelijk Museum Alkmaar;
- het beleidsplan 2016-2020 , het opgestelde Bedrijfsplan 2016-2020 en het structureel maken van de subsidieverstrekking in relatie tot onze rol en verantwoordelijkheid in het culturele spectrum ('als professionele basisvoorziening');
- de benodigde opstap in de subsidieverstrekking gelet op ervaringen in 2018 ;
- het realiseren van de bijbehorende prestatieafspraken ;
- de wijze van verslagleggen en
- het beheer van het museum pand.

Met de gemeente zijn zogenaamde prestatieafspraken gemaakt. Het museum dient voor de verkregen subsidie de volgende activiteiten te realiseren:

- het openstellen van het museum voor minstens 180 dagen per jaar;
- het openstellen van het raadhuis van Graft;
- het organiseren van minstens 2 tijdelijke tentoonstellingen per jaar;
- het opbouwen, beheren en toegankelijk maken van de collectie;
- het verzamelen en doorgeven van informatie;
- het organiseren van en/of ondersteuning bieden aan educatieve activiteiten;
- het betrekken van diverse doelgroepen;
- het samenwerken met de Oudheidkundige Vereniging en andere culturele instellingen, zoals het Regionaal Archief, Stedelijk Museum Alkmaar en Kunstuitleen Alkmaar;

- invulling geven aan het cultuurbeleid door een bijdrage te leveren aan de organisatie en uitvoering van culturele activiteiten;
- het behoud en beheer van de gemeentelijk collectie in de oude raadhuisen van Graft, Grootchermer en De Rijp.

In 2019 heeft het museum invulling kunnen geven aan alle bovenstaande afspraken.

Een belangrijke prestatieafspraken : het openstellen van het museum voor 180 dagen per jaar is vanaf oktober 2019 door ons verruimt naar 300 dagen per jaar.

Met als belangrijk doel: meer bezoekers en (zelfstandig) meer inkomsten te genereren.

1.5 Stichting Vrienden van het Museum.

Op 31 december 2019 waren er 132 vrienden. Het bestuur van de Stichting Vrienden is in dit jaar niet gewijzigd.

In 2019 heeft de Stichting Vrienden met steun uit het 'Fonds Aankoop Kunst' van de gemeente Alkmaar restauraties en enkele aankopen mogelijk gemaakt.

Door bijdragen van de Vrienden is met name het volgende gerealiseerd:

- restauratie van het staande horloge (met het carillon) van Hendrik van Voorst ;
- aangekocht tekeningen en schilderij van Willem Spaarman ;
- spel van weeshuis te Graft in de vorm van Vlaamse Gaai ;
- 2 foto's van de (oude) Doopsgezinde Kerk en gravure van Menno Simons.

Verder voor aankopen en restauraties zie hoofdstuk 4.

1.6 Stichting Beheer voormalig Wees- en Armenhuis De Rijp.

Op 16 januari 2001 is de Stichting Beheer voormalig Wees- en Armenhuis De Rijp opgericht. Doelstelling van deze stichting is het verwerven, restaureren en in stand houden van het rijksmonument Tuingracht 13, het huidige museum. In het bestuur van de stichting zijn het museum en de gemeente Alkmaar, de wethouder de heer C. Braak (vanaf 1-6- 2018) vertegenwoordigd.

Het bestuur heeft in 2019 één keer vergaderd. In dit overleg is o.a. gesproken over de financiële voortgang, het onderhoud en uitgevoerde schilderwerk aan het pand, de overeengekomen bezuinigingen, overdragen aan het Museum en het verlengen van de energiecontracten, het verder verduurzamen van het pand (o.a. Led- verlichting), de verzekering van de opstallen en de begroting van de Stichting voor 2018-2019.

Het pand is in het najaar aan de buitenzijde geheel geschilderd.

Bijzondere aandacht vroeg de (oorsprong van de) lekkage van de kelder.

Het proces met betrekking tot subsidieverstrekking door de Gemeente, de bijbehorende huurinning door het Museum en de onderhoudsafspraken zijn transparanter gemaakt.

Het contract met de energieleveranciers is ingaande 1 januari 2018 overgegaan van Beheer op de huurder.

Deze kan hierdoor ook teruggave van de energiebelasting claimen. Dit is ook gerealiseerd.

Het bestuur van de Stichting Beheer wordt ondersteund door twee vrijwilligers die helpen met realiseren van bezuinigingen op gebied van energie (led-lampen/ zonnepanelen).

Voor het onderhoud van het museum pand was regelmatig overleg met de afdeling Onderhoud en Projecten Vastgoed, coördinator dhr. P. Smidt, van de gemeente Alkmaar.

1.7 Samenwerking in Coöperatiefonds en met Alkmaarders op de Kaart.

Coöperatie Beheer Culturele Instellingen Schermereiland - In 2015 is deze Coöperatie opgericht vanuit de zogenaamde fusiegelden : Samen Bijdragen. In 2016 is het culturele platform in het coöperatiefonds opgegaan. Met als doel dat een groot aantal verenigingen en stichtingen in De Rijp gaan samenwerken om de

culturele activiteiten op elkaar af te stemmen, initiatief te nemen voor het organiseren van activiteiten en gezamenlijk het beheren van de hulpgoederen (zoals stapel- en koppelbare stoelen, podia (onderdelen), geluidsapparatuur, tenten, verwarmingsapparatuur en verlichting). Deze goederen zijn eigendom van de coöperatie en de leden kunnen hier gebruik van maken ten behoeve van het tot stand komen en uitvoering van o.a. evenementen. De kosten van opslag en aanschaf van hulpgoederen door de leden worden op deze manier verlaagd.

Het museum is direct lid geworden van deze coöperatie en heeft alle vergaderingen in 2019 bijgewoond.

Alkmaarders op de kaart is in 2011 gestart als initiatief vanuit de gemeenteraad van Alkmaar. Het doel was het organiseren van activiteiten rondom (bekende) Alkmaarders ten behoeve van de inwoners van de gemeente Alkmaar en andere geïnteresseerden. De verbondenheid met de gemeenteraad bestaat nog steeds, ook nu het samenwerkingsverband op 28 mei 2015 in een stichtingsvorm is gegoten.

Naast de Historische Vereniging Alkmaar, Oudheidkundige Vereniging Het Schermereiland is ook het Museum vertegenwoordigd in deze Stichting. Na Geertruida Bosboom-Toussaint en Cornelis Drebbel is in het jaar van de fusie Jan Adriaansz. Leeghwater onder de aandacht gebracht bij een breed publiek. In 2018 was dat Jan Boon, reder en weldoener in onze gemeente.

AlkmaardersopdeKaart maakte in 2019 haar tiende kaart over Gijsbert Fontein Verschuur en 200 jaar Noordhollands Kanaal.

Tevens werd de publicatie gerealiseerd van een reeks van achtereenvolgens 11 artikelen bestaande uit teksten en foto's van kerken (exterieur en interieur en van het tableau vivant) in het Noord-Hollands Dagblad van 9 oktober 2019 tot en met 18 december 2019.

Aan de volgende kerken is aandacht besteed:

Grote Kerk Alkmaar - Kerkje Oterleek - Kerk Stompvoren - Kerk Schermerhorn - Kerk Driehuizen - Kerk Grootschermer - Kerk De Rijp - Kerk West-Grafdijk - Kerk Marken-Binnen - Kerk Zuidschermer - Kapelkerk te Alkmaar.

1.8 Samenwerking met de Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland'

De Oudheidkundige Vereniging 'Het Schermereiland' (OHV) , opgericht in 1978, onderzoekt, verzamelt en archiveert historisch materiaal, zoals archieven en fotoarchieven van particulieren, lokale verenigingen en andere instellingen.

Daarnaast organiseert de OHV lezingen (ook toegankelijk voor niet-leden) en excursies. Samen met het museum wordt de fotocollectie beheerd.

Het archief van de OHV is gevestigd in het Grafter raadhuis. Het is in principe op de woensdagochtend van 09.00 tot 12.00 uur toegankelijk voor de leden en, na telefonisch contact, voor eenieder.

Vierjaarlijks brengt de Oudheidkundige Vereniging 'de Kroniek' uit, het historisch tijdschrift voor Graft, De Rijp en Schermer. Hierin is steeds een bulletin van het museum opgenomen, met daarin melding van de museumagenda, activiteiten en aanwinsten van het museum.

Voor de vergaderingen van het museumbestuur is de OHV-voorzitter, de heer W. Heine steeds uitgenodigd.

De verslagen van de vergaderingen van het Museum bestuur zijn allen gezonden aan de OHV. Het Museum ontving alle verslagen van het OHV-bestuur.

Besloten is om jaarlijks een keer samen te vergaderen. In 2019 is dit op 25 maart gebeurd. besproken onderwerpen waren o.a. : depot en archivering , huisvesting en het registratiesysteem Adlib.

1.9 Fondsenwerving in 2019

Alle activiteiten van het Museum waren zonder de extra financiële ondersteuning van vrienden, filantropen, stichtingen en fondsen niet mogelijk geweest.

In 2019 werden wij gesteund door:

- Stichting Jan Boon te De Rijp;
- de Gemeente Alkmaar ;
- Stichting Victoriefonds Alkmaar;
- VSB Fonds Beemster ;
- Prins Bernhard Cultuurfonds;
- Stichting Vrienden van het Museum

Het bestuur is bovengenoemde personen en instanties zeer erkentelijk voor hun steun.

Tentoonstellingen en daarmee samenhangende activiteiten

2.1 Tentoonstellingen in de grote zaal

t/m maart 2019 –

HEEL BIJZONDER

mijn unieke verzameling

De tentoonstelling *HEEL BIJZONDER* liep nog door tot en met maart. Een participatietentoonstelling gerealiseerd met interessante objecten van verzamelaars uit de regio. Elf inzenders zorgden voor een gevulde tentoonstellingsruimte. De gedrevenheid van de echte verzamelaar is ervan af te lezen; stuk voor stuk unieke verzamelingen. Iconen, rekenlinialen, Lieveheerbeestjes, paperclips, sojakruikjes, schaatsen, stoeltjes, olielampjes, rozenkransen, chocolademallen tot pop-upboeken zijn geëtaleerd.

19 mei t/m 29 oktober 2019

Symbolen voor het oprapen- symboliek & slibaardewerk uit Gouden Eeuw

Museum In 't Houten Huis duikt aan de hand van Noord-Hollands slibaardewerk uit de Gouden Eeuw in de

wereld van de symboliek, met de tentoonstelling *Symbolen voor het oprapen*. Met een centrale plek voor slibaardewerk uit eigen collectie, aangevuld met veel bruiklenen van diverse bekende verzamelaars en bruiklenen van het Archeologisch Centrum Alkmaar.

Symbolen voor het oprapen

slibaardewerk & symboliek
tot en met 27 oktober 2019

In deze tentoonstelling wordt de symboliek thematisch getoond. Rondom de centrale topstukken, twee grote, prachtige vuurstolpen, is er aandacht voor abstracte vormen en figuratieve afbeeldingen zoals dieren, mensen, flora en vruchten, heraldiek, godsdienst, tekst en jaartallen op divers slibaardewerk.

Omdat het Schermereiland een belangrijk vondstgebied voor majolica, slib- en krasaardewerk is Museum in 't

Sateliëtpresentaties

Naast de tentoonstelling in het museum waren er sateliëtpresentaties op diverse plekken. In het Raadhuis van Graft staat 16e en 17e eeuwse slibaardewerk met jaartallen opgesteld. Museum Jan Boon in De Rijp vertelt het verhaal van de vindplaatsen van het Noord-Hollandse slibaardewerk aan de hand van fragmenten en scherven (vanaf 1 juni). Het Stedelijk Museum Alkmaar toont in vitrines in het museumcafé een klein overzicht van het slibaardewerk met divers symboliek.

17 november – 1 december 2019 -

Het Houten Huis van de Sint

Museum In 't Houten Huis heeft de tentoonstellingszaal ingericht als activiteitencentrum en de overnachtingsplek voor de Sint gedurende zijn verblijf in De Rijp. Vanaf het moment dat de Sint voet aan wal zet in De Rijp, 17 november, tot het moment dat hij de daken op moet (1 december) kunnen kinderen van 3 tot en met 7 jaar hem en zijn Pieten meehelpen. Het bijzondere is dat de Sint ook zijn bed&breakfast heeft in het museum! Ook is er oud speelgoed te zien dat geleend is van het Stedelijk Museum Alkmaar. Op de woensdagen 20 en 27 november is er vanaf 14.00 uur als extra activiteit pepernoten bakken. Wat konden de kinderen verwachten in het activiteitencentrum? Ze leren in de pakjeskamer in te pakken. Ze mogen raden welke cadeautjes er in de voeltonnen zit. In de spelletjeskamer kunnen ze spelen met een winkeltje en poppenhuis en garage, voor iedereen wat wils. In de muziekkamer leren ze sintliedjes te spelen op een xylofoon. Ook leren ze eenvoudig te rijmen. Een pietendiploma verdienen ze aan het eind voordat ze in het Pietencafé nog even op adem kunnen komen.

19 december t/m 5 mei 2020

Beklemmend en Bevrijdend

Tweede Wereldoorlog in de regio en 75 jaar bevrijding

De tentoonstelling heeft niet de intentie compleet te zijn maar levert wel een beeld van het dagelijks leven en de gevolgen van de bezetting op het onderwerp van verzet, onderduiken, propaganda en militarisme, soms zeer persoonlijk. Er is een deel dat gaat over het dagelijks leven in de beginjaren van de Duitse bezetting; herkenbaar keukengerei, levensmiddelen en surrogaatverpakkingen, de voedseldistributie, verduistering. Een andere gebeurtenis die wordt uitgelicht met fotomateriaal is de zogenaamde inundatie, de onderwaterzetting van de polders in 1940 en 1944. Bij het thema *bezet en verzet* wordt stilgestaan bij (persoonlijke) verhalen over thema's als onderduiken, NSB, de Jodenvervolging, de Hongerwinter, het verzet

van de Knokploegen en de liquidaties. Het staat stil bij verhalen over onderduikers en interviews met nabestaanden van de twee gedode verzetsmensen van de LKP Beumer en Woestenburg. Indringend zijn de interviews met nabestaanden van slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog, die te beluisteren zijn. Uit de film *the Lucky Star*, die in de jaren '80 is opgenomen in De Rijp en aansluit bij dit thema, zijn fragmenten te zien en beelden van de 'making of'.

De tentoonstelling toont vele originele objecten van verzamelaars die zeker herkenning en mogelijk herinnering oproepen. De objecten

worden aangevuld met originele documenten en foto's uit die tijd, bijeengebracht uit de collectie van de Oudheidkundige Vereniging Schermereiland en uit de collectie van het museum zelf. Na al deze 'beklemmende' thema's is er natuurlijk ook ruimte voor de Bevrijding, de aanleiding van de tentoonstelling. Na een oproep in de media heeft Museum In 't Houten Huis een aantal bevrijdingsrokken aangeleverd gekregen. Een prachtig, kleurig symbool voor die vrijheid en creativiteit dat blijkbaar ontstaat in tijden van bezetting en bevrijding. Op het campagnebeeld 'Beklemmend en Bevrijdend' springt een 21^e eeuwse meisje letterlijk een gat in de lucht in haar bevrijdingsrok. Naast originele spullen uit 1945 zijn veel foto's van feestvierend De Rijk en Graft te zien.

2.2 Tentoonstellingen in de galerij

In de galerij van het museum zijn gebruikelijk wisselende tentoonstellingen met veelal materiaal uit eigen archief. Dit jaar drie tentoonstellingen:

Van 11 november 2018 t/m 31 maart 2019 **Was getekend – Henk Tol (1931 – 1987)**

Enkele aankopen en meerdere schenkingen van werken van Henk Tol was aanleiding voor een boeiende expositie van Henk Tol zijn werken. De tentoonstelling toont de bezoeker een greep uit de vele (boek)illustraties. Hierbij is gezocht naar een combinatie van de originele prenten mét de boekwerken. Aandacht is besteed aan landschappen, dorpsgezichten uit de regio, de walvisvaart, de ambachtslieden, de mensen uit het voorbije dagelijkse leven, die de kunstenaar zo meesterlijk aan het papier wist vast te leggen. De tentoonstelling is in 2019 verlengd tot 31 maart.

Van 9 april t/m 23 juni

Door vrouwen, voor vrouwen

de Rijper jaren van Wolff & Deken

Van september 1777 tot mei 1782 heeft het bekende schrijversduo Betje Wolff en Aagje Deken in De Rijk gewoond. Mogelijk vanwege de stank van traankokerijen in het dorp waren de dames vaak ziek maar dat hinderde hun productiviteit niet. Hun bekendste literaire werk *Sara Burgerhart* werd geschreven in de Rechtestraat. Met een tentoonstelling van vroege uitgaven, originele handschriften en levendige prenten uit de boeken die zij in De Rijk schreven, besteedt Museum In 't Houten Huis aandacht aan dit bijzondere schrijversduo. Museum In 't Houten Huis heeft in 2016 een collectie (35 werken in 63 delen) vroege drukken op een veiling kunnen aanschaffen van een verkoper uit Groot-Brittannië. De reden om deze boeken te verwerven is dat het merendeel van deze titels geschreven of gepubliceerd zijn tijdens hun verblijf in de Rijk.

Extra activiteit: Op de laatste dag van de tentoonstelling *Door vrouwen, voor vrouwen*, de Rijper jaren van Betje Wolff en Aagje Deken, is een

bijzondere voorleesvoorstelling in Rechtestraat 40, De Rijk. Op zondag 23 juni is er steeds om het half uur een aangeklede voorleessessie uit de roman *Sara Burgerhart* (moderne vertaling van Hans Keuning) in hun voormalige woonhuis. De 18^e eeuwse sfeer wordt vormgegeven door Anneke Surie en Esther Kok (zie foto).

Van 1 juli tot en met 31 juli

Kleurrijk De Rijk

met werk van *Luis Filcer*

Kleurrijk De Rijk is een nieuw kunst-, culinair en muziekproject in de zomermaand juli. Museum In 't Houten Huis, Museum Jan Boon en de Grote Kerk organiseren samen met zangeres en *dochter van Nadja*, op 11 locaties werken van de Mexicaanse kunstenaar Luis Filcer. Naast presentaties in de musea en de Grote Kerk, hangen zijn werken in de twee raadhuisen en de horeca in Graft en De Rijk. Nadja verzorgt de muzikale omlijsting van het werk van haar vader. De deelnemende horecabedrijven hebben de hele maand Mexicaanse gerechten en/of drankjes op de kaart. Op 14 juli is er een speciaal wandel/vaarconcert, op 28 juli een dinnershow.

Kunstenaar Luis Filcer woonde en werkte ruim twintig jaar in Nederland, waarvan een groot deel in De Rijk. Beroemd zijn de muurschilderingen die hij in De Groene Zwaan maakte. Filcer (4 december 1927 - 19 juli 2018) geldt als een van de grootste kunstenaars van Mexico. Zijn werk werd wereldwijd in toonaangevende galeries en musea geëxposeerd, in meer dan 340 in totaal.

2 augustus tot en met 10 november 2019, verlengt tot 1 december

De nieuwe Rembrandt

Sebastiaan Groot, winnaar Project Rembrandt

Als aanstormend schildertalent won hij het populaire tv programma Project Rembrandt. Sebastiaan Groot exposeert in Museum In 't Houten Huis in De Rijk 15 werken, schetsen en werken o.a. uit het programma.

Na acht intrigerende uitzendingen kwam Sebastiaan als onbetwiste winnaar van Project Rembrandt uit de bus en hij kan sindsdien terecht in elk museum. De 21-jarige student kunstgeschiedenis uit Egmond liet een grote indruk achter bij de vakjury van Project Rembrandt. Het winnende meesterwerk 'Een vallend boek' is nu in het Rijksmuseum te bewonderen en de schets, met uitleg van de jonge meester zelf op tv-scherm, is te vinden in De Rijk. Een ander winnend doek is van de oma Nel Belleman van Sebastiaan, Sebas voor intimi. Dit ontroerende schilderij hangt in de galerij, net als de naaktcompositie, de olifant in Blijdorp en de gitarist e.a.

Extra activiteiten:

- + Het winnende doek 'een vallend boek' komt vanuit Rijksmuseum direct naar De Rijk op 22 september.
- + Sebastiaan Groot gaat op de laatste dag, zondag 1 december tussen 13.00 en 16.00 uur, 'Leegwater' op doek vastleggen naar een levend voorbeeld. Publiek is welkom bij die sessie. Het museum koopt dit werk voor de collectie.

vanaf 5 december

De Winterschilders

Willem en Arie Spaarman

Het Schermereiland met zijn fraaie landschapstaferelen en rustieke plaatsen, leent zich uitstekend voor wintertaferelen. Uiteenlopende kunstschilderende huisschilders hebben dit in een schilderij vastgelegd. Uit de collectie van Museum In 't Houten Huis zijn een aantal van die werken, vooral van vader en zoon Spaarman, vanaf heden tot eind januari te zien onder de titel De Winterschilders.

Willem Spaarman (1848-1917) en zijn zoon Arie (1883-1971) zijn De Rijk en omgeving begrepen. De

productieve schilders bekwamen zich in dorpsgezichten en landschappen, ook in wintertooi. De titel Winterschilders verwijst vooral naar hen; in het

dagelijks leven waren zij huis- en rijtuigenschilders. In de wintertijden moeten deze broodschilders hun kost verdienen met het uitoefenen van de schilderskunst. De schilderijen leveren mooie plaatjes op in een jaargetijde waarin de winter kan toeslaan maar wellicht ook doet verlangen naar die ouderwetse winters. Het publiek kan zich vanaf heden tot en met eind januari 2020 warmen aan deze kunstvorm.

2.3 Tentoonstellingen in raadhuis Graft

Vanaf half april tot half oktober is het raadhuis in Graft weer open voor publiek. Museum In 't Houten Huis organiseert jaarlijks een presentatie op de begane grond van dit fraaie stadhuis in renaissance bouwstijl uit 1613. Dit jaar wordt slibaardewerk met jaartallen uit de Gouden Eeuw tentoongesteld onder de noemer

Gedateerd in Graft

De presentatie is een onderdeel van de grote tentoonstelling *Symbolen voor het oprapen*, die gaat over symboliek, teksten en jaartallen op dit specifieke Noord-Hollandse aardewerk. Het behandelt de jaartallen die op het slibaardewerk werd aangetroffen. Door te verwijzen naar grotere gebeurtenissen worden de jaartallen in een context geplaatst.

3. Educatieve projecten

3.1 Educatieproject basisscholen

Onder auspiciën van Cultuur Primair is een samenwerkingsproject Media en Erfgoed opgezet in nauwe samenwerking met basisschool De Balein in De Rijk. Vanuit Cultuureducatie met Kwaliteit is een subsidie verleend om dit filmproject voor de groepen 6,7,8 – de bovenbouw van het primair onderwijs – op te zetten. Er zijn totaal 269 leerlingen op bezoek geweest.

3.2 Museumjeugduniversiteit

In het najaar van 2019 is de museumjeugduniversiteit geïntroduceerd. Voor de nieuwsgierige jeugd van 8 tot 12 jaar is er in het najaar de mogelijkheid om mee te doen aan de museumjeugduniversiteit in Museum In 't Houten Huis. Wetenschappers, onderzoekers en experts geven antwoorden op spannende vragen, tijdens de vier colleges. Daarmee sluit het geheel aan bij het doel van Museum In 't Houten Huis om als educatief centrum deze doelgroep te bedienen. Het museum in De Rijk heeft vier sprekers gevonden die over de meest uiteenlopende onderwerpen college geven. Twee sprekers komen uit Alkmaar; wethouder Christian Braak en stadsarcheoloog Peter Bitter. De andere twee zijn een professor die het gaat hebben over beeldvorming en een ingenieur die alles weet van dijkdoorbraken. Aanmelden gaat via de site www.museumjeugduniversiteit.nl. Je moet er snel bij zijn want er zijn een beperkt aantal plaatsen in het museum in De Rijk.

De museumjeugduniversiteit is een landelijk initiatief waaraan meer dan 50 musea meedoen. Het idee erachter is dat jonge mensen de mogelijkheid krijgen om hun kennis te vergroten en vragen te stellen aan echte wetenschappers, hoogleraren en experts. Deelnemers bezoeken in het najaar, tussen september en december, vier keer een college (drie op zondagmiddag en een op woensdagmiddag), krijgen een collegekaart en een diploma ter afsluiting. Het inschrijven is alleen voor alle vier de colleges en kost totaal 20 euro. Museum In 't Houten Huis heeft vier wetenschappers en experts gevraagd mee te doen. Stadsarcheoloog Peter Bitter heeft al complete 'schatten' opgegraven in Alkmaar en omstreken. Wij vermoeden dat deze archeoloog wel wat bijzondere vondsten meeneemt naar het museum (22 september). Wethouder Christian Braak van Alkmaar gaat als bestuurder over onderwerpen, die ook met kinderen en jeugd hebben te maken. Misschien heb je wel een goed idee, grijp die kans! (13 oktober). Zien we alles met onze ogen? Dit is de vraag die prof. dr. Jos van den Broek behandelt. Mensen hebben twee ogen om mee te kijken. Maar zien ze ook alles? Nee dus! Jammer, want door beter te kijken, ga je ook meer zien (17 november). Zijn onze dijken wel sterk genoeg? Hoe zorg je ervoor dat er geen dijken doorbreken? Daar weet ingenieur Wouter Zomer alles van. Hij heeft dijken expres laten doorbreken om te zien wat er dan gebeurt. Jij ziet ook wat er dan gebeurt! (woensdag 11 december). Meer informatie op www.museumjeugduniversiteit.nl of www.houtenhuis.nl

3.3 Museumlessen

De educatiegroep heeft naast het vermelde project onder 3.1, twee nieuwe museumlessen opgezet. De Gouden Eeuw en try-out voor educatie over het thema water. Voor de groepen 1 en 2 zijn proeflessen uitgetest. Het is de opzet dit voor alle groepen van de basisschool op te zetten.

4. Objectenbeheer

4.1 Aanwinsten: beleid en resultaat

Bij verwerving van nieuwe objecten hanteert het bestuur het beleid van relevantie voor de collectie.

Hieronder een greep wat de Commissie Aanwinsten als schenking in ontvangst mocht nemen:

- 09611 Rekening Buisschip
- 09612 Notulen Doopgezind Weeshuis
- 14 tekeningen van Henk Tol
- 09637 Majolicabord met Wapen De Rijp
- 25 boeken Hoorn des Overvloeds, schenker Peter Kersloot
- 09640 Aquarel van portret Louis Filcer
- Gevelsteen voormalige melkfabriek Tuingracht 29
- 09642 Olieverf Wintergezicht Willem Spaarman
- 09667 Daklei van kerk met inscriptie
- 09673 Aquarel Zicht op Havenstraat De Rijp door Arie Spaarman

4.2 Restauraties

- **07840 Staand Horloge** vanaf april 2017 ter restauratie bij verschillende restaurateurs onder begeleiding van Henk Houkes, horloge /klokkenmaker en restaurator van uurwerken
- **07856 Boek De Verstandige Huys-Houder** vanaf 21-06-2018 ter restauratie bij papierrestaurator, de heer F.P.T. Götz.
- **Zelfportret van Jan Kieft** vanaf 22-11-2018 ter restauratie bij Boeijink, Boekel, van der Knaap restauraties.
- Onderstaande **objecten** zijn vanaf 16-10-2019 ter restauratie bij Thea Vorstman & Floor Meijboom conservering en restauratie van papier en boeken.
 - 05535 Negotieboek van de fa. Aldert & Jan Boon
 - 00024 Rekeningboek van de haringbuis 't Bruine Paard ' uit De Rijp
 - 00079 Nieuwe verbeterde paskaart van de Noordzee. ca.1725
 - 01701 Paskaarte van Noord Scandinavië en Spitsbergen
 - 01134 Paskaarte van Ysland, Spitsbergen & Jan Mayen Eyland

4.3 Aankopen

- 09615 Aquarel van Molen de Knevelaar door Arie Spaarman
- 09616 Aquarel van Huisje van Piet en Griet door Arie Spaarman
- 09617 Olieverf van Hektjalk door Willem Spaarman
- 09621 Gaaischut afkomstig uit weeshuis Graft
- 09634 Foto van de doopsgezinde vermaning in De Rijp
- 09635 Foto van het interieur van de doopsgezinde vermaning in De Rijp
- 09636 Gravure met het portret van Menno Simons

5. Museumboot Maria-Lijntje

In totaal zijn we 15 keer met een gezelschap uitgevaren (2018: 23 keer).

We hebben in 2019 met de Maria-Lijntje 230 (2018: 418) passagiers vervoerd.

Soort tocht	Aantal
14 groepen	204
Gratis tocht vrijwilligers Groene Zwaan	26
Totaal	230

Het aantal tochten en passagiers is beduidend lager dan vorig jaar. De concurrentie is groter geworden. Er zijn de laatste jaren meer ondernemers die vaartochten voor groepen aanbieden. We hebben dit jaar ook weinig reclame gemaakt. Dit jaar hebben we geen vaartocht met kinderen gemaakt. Onze jaarlijkse vaartocht met de gastdames- en heren is ook op een andere wijze ingevuld. Eén van vaartochten is wegens storm afgeblazen.

Bekende bestemmingen waren dit jaar weer Het Fort bij Spijkerboor, Rondje Starnmeer en de Museummolen in Schermerhorn.

In het voorjaar hebben we het schip weer in het dok gehad. Zelf hebben we het schip weer onder de waterlijn geschilderd en van een antifouling laag voorzien. Ook het bovendek is door onze schippers weer strak in de verf gezet. Aan het eind van het jaar hadden we een lekkage aan de koppakking van de Kromhoutmotor. Dit probleem is inmiddels verholpen.

De bemanning van de museumboot bestaat momenteel uit 11 schippers.

We hebben ook dit jaar plezierig samengewerkt met Dagje De Rijp, het Fort bij Spijkerboor, de Museummolen in Schermerhorn, jachthaven 't Verloren Eind en Kramer scheepsreparatie en machinefabriek in Zaandam.

6. Bezoekersaantallen

6.1 Bezoekersaantallen uitgesplitst per jaar

Museum In 't Houten Huis	2014	2015	2016	2017	2018	2019
volwassenen	4649	3427	3333	3657	3889	4136
jeugd	1052	636	671	892	441	608
gratis *	508	409	372	971	253	488
subtotaal In 't Houten Huis	6209	4472	4376	5520	4583	5232
Graft						
volwassenen		888	1039	892	1229	795
jeugd		32	27	26	18	22
gratis *		267	194	104		
Subtotaal Raadhuis Graft	1500	1187	1260	1022	1247	781
Maria Lijntje					418	230
TOTALEN	7709	5659	5636	6542	6248	6243

Toelichting:

+ Bezoekersaantallen museum zit in de lift (+ 14%)

+ Betalende bezoekers verhoogd (+ 9%)

+ Jeugd trekt weer aan

- Bezoekersaantallen Raadhuis Graft verminderd

- Bezoekersaantallen Maria Lijntje gehalveerd

- Aantal gratis komt door diverse openingen (slibaardewerk, Betje Wolff, Kleurrijk de Rijp, Sebastiaan Groot en 2WO) bijna 300. Overig 188 door OHV en vriend en klein deel 'gratis'.

* genodigden bij officiële openingen

6.2 Gebruik van de museumjaarkaart

jaar	2014	2015	2016	2017	2018
Museum In 't Houten Huis	2396	1769	1694	2063	1994
Raadhuis Graft	457	453	454	388	0
totaal	2853	2222	2148	2451	1994
In % van totaal bezoek	37,0	39,2	38,1	37,4	42,6

De herkomst van de bezoekers met museumkaart:

NH	70 %
ZH	10 %
Rest Nederland	20 %
Totaal	100%

De herkomst van de bezoekers met museumkaart nader uitgewerkt:

Voormalige gemeente Graft- De Rijp	13 %
Rest Schermereiland	2 %
Voormalige gemeente Alkmaar	6 %
Heiloo	4 %
Purmerend	3 %
Rest Provincie	42 %
Totaal Provincie	70 %

6.3 Website en social media

Social Media

Volgers

01-01-2019 841

30-12-2019 870 (+ 3,4%)

Aantal geplaatste berichten in 2019 84 (2018 92) welke gemiddeld door 660 (2018 652) volgers wordt gelezen.

Facebook

Volgers

01-01-2019 398

30-12-2019 548 (+ 37,7%)

Aantal geplaatste berichten in 2019 123 (2018 88) welke gemiddeld door 430 volgers zijn gelezen.

Google

24 reviews geplaatst op Google Business, veelal 4 of 5 (maximum) sterren. Gemiddeld een 4,3 (van de 5).

YouTube In 2019 zijn geen nieuwe filmpjes geplaatst.

6.4 Museumwinkel en boekenmarkt

Het museumwinkeltje voorziet in een behoefte om de bezoekers te voorzien van boekwerken, brochures, prentbriefkaarten, toerkaarten en souvenirs. Ook de mogelijkheid om een consumptie te gebruiken hoort bij een museumbezoek. De verkoop uit het winkeltje en consumpties is een geringe, maar toch waardevolle aanvulling op onze financiën. De cijfers zijn in hoofdstuk 7 terug te vinden.

In 2019 zijn er twee boekenmarkten georganiseerd in van het museum. Samen met de tweedehands boeken verkoop in de museumshop is een recordomzet geboekt van bijna € 1700. De opbrengst zal worden benut voor de aanschaf van nieuwe vitrines voor het museum.

7. Financieel jaarverslag

Stichting Museum In 't Houten Huis 2019

Balans	2019		2018	
	<u>Debet</u>	<u>Credit</u>	<u>Debet</u>	<u>Credit</u>
Materiële vaste activa				
Inventaris	249.258		254.891	
Vlottende activa				
Vorraden	3.141		4.436	
Vooruitbetaald/Te ontv.	12.612		20.815	
Liquide middelen				
Kas	3.646		685	
Bank	79.727		68.237	
Kapitaal				
Stichtingskapitaal		11		11
Eigen vermogen		209.514		349.849
Geaccumuleerde verliezen				-111.037
Voorzieningen		25.356		
Fondsen				
Restauratiefonds		0		4.879
Af te wikkelen projecten		83.265		83.265
Te reserveren schenkingen		6.000		6.000
Dutch Korean Association		8.779		8.779
Fonds Aankopen		11.510		3.237
Vlottende passiva				
Nog te betalen		3.950		4.080
	<u>348.384</u>	<u>348.384</u>	<u>349.064</u>	<u>349.064</u>

0

Winst- en verliesrekening	2019		2018	
	<u>Debet</u>	<u>Credit</u>	<u>Debet</u>	<u>Credit</u>
Baten				
Subsidie Gemeente Alkmaar		86.889		81.319
Subsidies Tentoonstellingen		6.250		5.000
Museumkaart		6.709		4.350
Entree		6.443		5.712
Winkel		4.025		3.806
Overige inkomsten		2.701		3.595
Donaties/giften		148		507
Interest		3		6
Hospitality		523		1.157
Vorraadmutatie		-1.294		352
Lasten				
Personeelskosten	66.363		44.972	
Huur	12.970		13.077	
Huisv.kstn				
schoonmaken	863		875	
energie/belasting	7.839		10.952	
overige	76		115	
Verzekering/beveiliging	2.616		2.602	
Telefoon en porti	1.464		857	
Contributies/abbonementen	994		1.018	
Algemene kosten	8.652		11.822	
Kosten tentoonstellingen	9.762		8.673	
Aankopen/restauraties	2.014		2.617	
Afschrijving	7.333		7.295	
Mutaties voorzieningen	25.356			
Inkopen	272		1.368	
	<u>146.574</u>	<u>112.396</u>	<u>106.243</u>	<u>105.805</u>
Resultaat		-34.178		-438

Toelichting op de balans.

Met ingang van 2019 heeft een herindeling van het Eigen Vermogen plaatsgevonden.

Er is een onderscheid gemaakt in Bestemmingsreserves en Algemene Reserve.

Tevens is het saldo van het reeds aanwezige restauratiefonds overgeheveld naar de Bestemmingsreserve Aankoop en restauratie

Het Eigen Vermogen bestaat uit de volgende componenten:

Bestemmingsreserve Uitbreiding en modernisering	80.000
Bestemmingsreserve Vervanging opstelling	70.000
Bestemmingsreserve Aankoop en restauratie	34.879
Overige reserve	24.635
	209.514

Tevens zijn er in 2019 een tweetal Voorzieningen gecreëerd om aan eventuele toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

Deze voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de exploitatie geboekt.

Dit zijn:

Voorziening reorganisatie	2.856
Voorziening loondoorbetaling bij ziekte	22.500

8. Vrijwilligers

8.1 Vrijwilligers Museum In 't Houten Huis

Het openhouden van het museum werd in 2019 door een grote groep gastvrouwen en –heren verzorgd. Deze groep bestond uit 26 dames en heren. De coördinatie was in handen van F. Lieman.

In twee bijeenkomsten zijn de gastvrouwen en –heren op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen, zijn ervaringen uitgewisseld en is het onderlinge contact versterkt. In het zomerseizoen hebben we weer een vaartocht gemaakt met Jaap Klaver, vanuit zijn bedrijf 'een dagje De Rijk'.

8.2 Gastdames en –heren van het raadhuis van Graft

De coördinatie voor de openstelling van het raadhuis lag dit seizoen voor het eerst bij Tiny Verheul-Klompmaker; zij volgde daarmee Jessie Borstlap op. Samen met 14 vrijwilligers is het raadhuis Graft op de volgende tijdstippen opgeweest:

Openingstijden raadhuis Graft:

Vanaf 13 april t/m juni: zaterdag en zondag van 13.00 – 17.00 uur

Juli en augustus: woensdag t/m zondag van 13.00-17.00 uur.

September t/m 13 oktober zaterdag en zondag van 13.00 – 17.00 uur.

Beheerder raadhuis: de heer J. Klaver.

Voor de vrijwilligers van het Grafter raadhuis is een informatieve middag georganiseerd.

8.3 Vrijwilligers museumboot Maria-Lijntje

De 11 vrijwilligers, die de Maria-Lijntje in 2019 in de vaart hebben gehouden, hebben in het voorjaar het schip vaarklaar gemaakt en er in het najaar voor gezorgd dat de Maria-Lijntje weer van haar luiken werd voorzien. Het motoronderhoud werd door D. Schermerhorn verzorgd. D. van der Goot heeft zich beziggehouden met het elektrische gedeelte.

De coördinatie was in handen van M. Negenman (rooster), D. Schermerhorn (onderhoud) en F. Lieman (vaararrangementen).

8.4 Diverse taken

De registratie van nieuwe objecten wordt dit jaar verzorgd door mevrouw S. Bos. Zij werd geassisteerd door de dames W. den Engelse. Beide dames en mevrouw B. Weetink en mevrouw E. Nooij ondersteunden tevens de beheerder/conservator ook op diverse andere terreinen. De heer J. Surie zorgde onder meer voor het digitaliseren van de collectie. Mevrouw B. Weetink assisteerde de heer E. Luik met de winkeladministratie (maandelijkse overzichten van bezoekersaantallen en de winkelverkoop). Allen verzorgde de verspreiding van brochures van het museum. Ook werd bijgedragen geleverd aan de opzet van de tentoonstellingen. De heer M. Smit beheerde het IT-netwerk. De heer D. van der Goot heeft geassisteerd op het gebied van installatie van de nieuwe beveiligingscamera's. De conservator was de beheerder van de website. De heer F. Lieman beheerde het Twitter- en Facebookaccount van het museum. De heer G. Pielage assisteerde de conservator met tekst- en fotowerk voor tentoonstellingen. De heer J. Jonker heeft zich vakkundig ingezet voor allerlei timmerklussen.

8.5 Commissie Educatie

De commissie Educatie bestond in 2019 naast mevrouw S. Bos uit de dames M. Geveling, G. Negenman, E. Nooij, A. Rooker. De heer G. Pielage heeft geassisteerd bij uitvoering van museumlessen op school. Deze groep ondersteunde de beheerder/conservator bij de ontwikkeling en uitvoering van educatieve activiteiten bij de tijdelijke tentoonstellingen en kindermiddagen.

8.6 Uitje vrijwilligers

Het uitje met de vrijwilligers werd dit jaar gehouden op zaterdag 17 november. Het vervoer was wederom per bus van Mart Leek. Het reisdoel was het Edams Museum, een stadsmuseum over de geschiedenis van deze plaats in Waterland. Daar werden rondleidingen verzorgd voor de vrijwilligers. Eerder dronken zijn koffie in een van de etablissementen van Edam. In de Groene Zwaan werd een dronk uitgebracht op het seizoen en de vrijwilligers bedankt voor hun inzet door de beheerder/conservator, de voorzitter van het bestuur de heer A. Pilkes en vrijwilligerscoördinator F. Lieman.